

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen vuoden 2013 toimintakertomus

Yhdistyksen tarkoitus

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen sekä mahdollisuuden mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevaa muinaistieteellistä, kansatieteellistä, taidehistoriallista ja kulttuurihistoriallista tutkimusta, levittää tietoa sekä herättää ja pitää vireillä kansan kiinnostusta kulttuuriperintöönsä. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 143 vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan seitsemän jäsenkokousta, joista neljä oli kevätkaudella ja kolme syyskaudella. Kokoukset pidettiin kevätkaudella Suomen kansallismuseon Tietokeskuksessa ja syksyllä Suomen kansallismuseon auditoriossa, aina kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona. Kevätkauden kuukausikokousten yhteisenä teemana oli valta ja syyskauden teemana kuolema. Kokousten yhteydessä jäsenille esiteltiin valikoidusti julkaisuvaihdon kautta saatua uutta kirjallisuutta.

Helmikuun kokouksessa 6.2. apulaisprofessori Vesa-Pekka Herva esitelmöi aiheesta *Menneisyys hallinnassa – kulttuuriperinnön, historian ja vallan solmuja*. Herva pohti esitelmässään, miten kulttuuriperintöä ja menneisyyttä arvotetaan tutkimusaiheita valittaessa ja rajattaessa. Kokouksessa oli läsnä 35 henkeä.

Maaliskuun kokouksessa 6.3. FM Jukka Relas esitelmöi aiheesta *Esineitä ja tiloja Helsingin keisarillisessa palatsissa*. Esitelmä perustui Relaksen väitöskirjatutkimukseen, joka käsittelee presidentinlinnassa ja erityisesti

sen sisustuksessa vuosina 1837–1940 tapahtuneita muutoksia. Kokouksessa oli läsnä 47 henkeä.

Huhtikuun kokouksessa 3.4. professori Laura Stark esitelmöi aiheesta *Perhepatriarkan rajat – Mitä 1800-luvun loppupuolen sanomalehdet ja etnografiset kuvaukset kertovat naisten ja miesten vallasta talonpoikaisperheen ja maalaisyhteisöjen sisällä*. Esitelmä käsitteli erilaisia vallankäytön tapoja suomalaisissa maalaisyhteisöissä ja perheissä. Valtakiistat ovat usein liittyneet rahankäyttöön, ja Stark kertoi mm. kotivarkauksiksi kutsutuista tapauksista, jotka herättivät keskustelua myös sanomalehdissä. Kokouksessa oli läsnä 38 henkeä.

Toukokuun kokouksessa 7.5. puheenjohtaja Mika Lavento esitelmöi aiheesta *Sotakirveskulttuuri – Euroopan valtarakenteiden muuttaja*. Kokouksessa oli läsnä 26 henkeä.

Lokakuun kokouksessa 2.10. kuultiin FT Liisa Lindgrenin esitelmä *Hautamuistomerkit uhattuna kulttuuriperintönä*. Lindgren kertoi, kuinka hautausmaista tuli suurmieskultin paikkoja ja hautamuistomerkeistä yhteiskunnallisen aseman merkkejä. Hautamuistomerkit on kuitenkin usein dokumentoitu puutteellisesti ja nykyisin niitä uhkaavat paitsi ilmasto myös varkaudet. Lokakuun kuukausikokouksessa käsiteltiin myös Patentti- ja rekisterihallituksen ehdottamat muutokset Suomen Muinaismuistosäätiön sääntöihin. Muutokset hyväksyttiin ehdotetussa muodossa. Kokouksessa oli läsnä 35 henkeä.

Marraskuun kokouksessa 6.11. esitelmöi FM Kati Salo otsikolla *Kärsimys ja kuolema Etelä-Suomessa 1100-luvulta 1800-luvulle*. Esitelmä perustui Salon valmistumassa olevaan väitöskirjatutkimukseen, jossa Salo on tutkinut luumateriaalin perusteella sairauksia, joista vainajat ovat kärsineet ennen kuolemaansa. Salon tutkimusaineisto koostui 551 vainajan luista yhdeksästä eri-ikäisestä kohteesta Etelä-Suomessa. Kokouksessa oli läsnä 50 henkeä.

Joulukuun kokouksessa 4.12. kuultiin FM Anne Ala-Pölläsen esitelmä *Albatrossi joka lepäämättä liittää. Merionnettomuus ja kuolema merimiesten muistelmissa*. Esitelmässään Ala-Pöllänen pohti, miten merimiehet käsittelevät kuolemanpelkoaan ja miten merimieheys ja kuolema esitetään merimiesten muistelmissa. Esitelmä liittyi Anne Ala-Pölläsen tekeillä olevaan väitöskirjatutkimukseen. Kokouksessa oli läsnä 50 henkeä.

Lisäksi yhdistys järjesti jäsenilleen kesäretken 24.8.2013. Päivän aikana tutustuttiin Verlan tehdasmuseoon ja Verlan kalliomaalauksiin sekä kunnostustöiden jälkeen uudelleenavattuun Urajärven kartanoon. Verlan kalliomaalauksilla oppaana toimi yhdistyksen puheenjohtaja Mika Lavento ja Urajärven kartanossa Kansallismuseon amanuenssi Satu Frondelius. Retkelle osallistui 28 henkeä.

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 9 kertaa. Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 91.

Yhdistyksen työpäsenen neuvottelukunnan sääntömääräinen kokous pidettiin 7.5.2013 klo 17 Suomen kansallismuseossa. Paikalla oli 11 henkilöä. Kokouksessa keskusteltiin muun muassa yhdistyksen julkaisuprofilista sekä Suomen Muinaismuistosäätiön tilanteesta. Lisäksi sihteeri Inkeri Hakamies esitteli Iskoksen verkkojulkaisua sekä yhdistyksen uutta Facebook-sivua. Kokouksessa ehdotettiin uudeksi työpäseneksi FT Elina Anttilaa. Ehdotus päätettiin esitellä vuosikokoukselle.

Julkaisutoiminta

Vuoden 2013 aikana yhdistykseltä ilmestyivät seuraavat julkaisut:

Suomen Museo 2012. Toim. Outi Järvinen. Kirjoittajat: Marianna Ridderstad, Kirsi Paavola, Janne Ikäheimo, Rosa Vilkama, Tuukka Talvio, Jarkko Sinisalo, Juha Ruohonen, Visa Immonen sekä Juhani Kostet. Waasa Graphics Oy. 172 sivua.

Finskt Museum 2010–2011. Toim. Anna Wessman & Ulrika Rosendahl. Kirjoittajat: Anna-Maria Åström, Ulrika Rosendahl, Anna Wessman, Åsa Bonn, Marcus Lepola, Niklas Huldén, Henrik Asplund, Ole Stilborg, Frida Ehrnsten ja Hanna Kivikero. Vammala kirjapaino. 156 sivua.

SMYA 121. Jukka Relas: Valta, tyyli ja tila. Keisarien ja presidenttien residenssi Helsingissä 1837–1940. Toim. Tuukka Talvio. Erweko Oy. 283 sivua.

Kirjasto, kirjavarasto ja julkaisuvaihto

Yhdistyksellä oli 186 ulkomaista ja 80 kotimaista julkaisujen vaihtokomppania. Yhdistyksen kirjastokokoelmaan luettelointiin 204 monografianidettä ja 382 kausijulkaisu vuosikertaa. Vaihtojen kautta saadut kirjat on sijoitettu Museoviraston kirjastoon.

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen julkaisujen päämyyntikanava oli Tiedekirja. Julkaisuja koskevaa informaatiota löytyy myös yhdistyksen omilta www-sivuilla. Yhdistys myi kirjojaan lisäksi erilaisissa tapahtumissa, kuten Arkeologian kenttäyoesittelystä, Kansallismuseon kirjakirpputorilla, *Meister Francke* -seminaarissa, Kansallismuseon joulumyyjäisissä, Helsingin Kirjamessuilla Museoviraston osastolla sekä Tieteiden yössä.

Yhdistyksellä on myytävälle julkaisuille pieni varastotila Kulosaaressa. Loput kirjat sijaitsevat Urajärven kartanon kirjavarastossa. Vuoden 2013

aikana yhdistyksen julkaisuvarasto muutettiin Urajärven kartanon navetarakennuksessa pohjakerroksesta toiseen kerrokseen. Muuton yhteydessä yhdistyksen julkaisuvarastonhoitaja järjesti ja inventoi varaston. Inventoinnin pohjalta yhdistys loi uudet linjaukset julkaisuvaraston karsimiseksi.

Talous ja erityishankkeet

Yhdistyksen vakituinen kokoustoiminta ja jäsenkirjeet rahoitettiin jäsenmaksukertymällä. Jäsenmaksu vuosijäseniltä oli 15 euroa, ainaisjäseniltä 200 euroa ja lahjoittajajäseniltä 500 euroa.

Tieteellisten seurain valtuuskunta myönsi avustusta yhdistyksen julkaisu-toimintaan yhteensä 10 000 euroa, josta Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirjan osuus oli 5 000 euroa, Suomen Museon 3 000 euroa ja Finskt Museumin 2 000 euroa.

Suomen Muinaismuistoyhdistys oli mukana Esinetutkimusverkosto Artefactan toiminnassa. Artefacta alkoi vuonna 2013 julkaista verkkopalvelusaan esinetutkimuksen vertaisarvioitua artikkelisarjaa nimeltä *Artefactum*. Julkaisufoorumi hyväksyi sarjan tieteelliseksi julkaisukanavaksi saman vuoden syksyllä. Artefacta käynnisti kansainvälisen tieteellisen konferenssin valmistelut. Verkosto paransi verkkopalvelunsa toimintaa ja kaksikielisyyttä Svenska Kulturfondenin myöntämän apurahan turvin.

Suomen Muinaismuistoyhdistys on ollut mukana tuottamassa *Suomen kaupunkirakentamisen historia* -julkaisua. Julkaisu valmistuu maaliskuussa 2014.

Suomen Muinaismuistoyhdistys oli mukana keskeisenä toimijana Helsingissä pidetyn *EAA 2012 Annual Meeting* -konferenssin järjestelyissä. Konferenssiin osallistui yli 1100 osanottajaa. Siihen liittyvää rahaliikennettä kulki vielä vuoden 2013 aikana Suomen Muinaismuistoyhdistyksen kautta.

Jäsenistö

Uusiksi vuosijäseniksi hyväksyttiin Riitta Salin, Timo Koivula, Andreas Hänninen, Valerij Patrushev, Annu Kankaanranta, Hanna Seppänen, Minna Sannikka, Anne Ala-Pöllänen, Tapani Pitkänen, Heikki Niemi, Pauli Kruhse ja Marika Tarkiainen, sekä ainaisjäseneksi Kaisa Kyläkoski.

Yhdistykseen kuului vuoden lopussa 436 jäsentä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Johtokunta järjestäytyi Kansallismuseossa pidetyssä vuosikokouksessa 7.5.2013. Yhdistyksen puheenjohtajaksi kaudelle 2013–2014 valittiin professori Mika Lavento. Erovuorossa olivat dosentti Paula Purhonen sekä professori Hanna Snellman. Paula Purhosen tilalle valittiin dosentti Pirjo Uino ja Hanna Snellmanin tilalle dosentti Pia Olsson. Johtokunnassa jatkoivat lisäksi dosentti Tuukka Talvio, dosentti Renja Suominen-Kokkonen, FT Elina Anttila sekä FM Hanna Forssell.

Yhdistyksen toimihenkilöitä vuonna 2013 olivat sihteeri FM Inkeri Hakamies, varainhoitaja merkonomi Peter Walden, julkaisuvarastonhoitaja FM Mervi Suhonen, sekä kirjastonhoitaja FM Hannele Dahl.

Yhdistyksen tilintarkastajaksi valittiin vuosikokouksessa 7.5.2013 HTM-yhteisö APK-Auditing Oy, päävastuullisena HTM Aarto Hirvi. Tarvittaessa yhteisö valitsee keskuudestaan varatilintarkastajan.

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS

TULOSLASKELMA

VARSINAINEN TOIMINTA

JULKAISUTOIMINTA

TUOTOT

Julkaisu tuotot	8 676,30	
Valtionavustukset	10000,00	
Jyväskylän yliopisto	1000,00	
Katja Fälth	700,00	
Kaupunkirakentaminen	7028,49	27404,79

KULUT

Henkilöstökulut		
Toimittajien palkkiot	1530,60	1530,60

Muut kulut

Painatuskustannukset	16 839,20	
Pakkaus ja postitus	489,80	
Varastointi	1494,35	
Kaupunkirakentaminen	7028,49	25851,84

EAA-HANKE

TUOTOT	129916,45	129916,45
--------	-----------	-----------

KULUT	129916,45	129916,45
-------	-----------	-----------

ARTEFACTA-HANKE

TUOTOT	1696,69	1696,69
--------	---------	---------

KULUT	1696,69	1696,69
-------	---------	---------

MUU VARSINAINEN TOIMINTA

Muut tuotot		
Myyntituotteet EAA t-paita	100,00	
Kopioisto ry	13,95	
Veronpalautus	1647,68	
Suomen sota avustuksen tuloutus	2683,42	4445,05

Henkilöstökulut		
Palkat	13341,95	
Palkkiot	800,00	
Henkilöstön sotumaksu	276,25	
Henkilöstön TYEL-maksut	2488,27	

TASE-ERITTELYT 31.12.2013
Suomen Muinaismuistoyhdistys

Numero	Nimi		€
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
1100R	Maa-alueet, Urajärvi RN:o 10:264		67,28
SIJOITUKSET			
140016R	UPM-Kymmene 840 kpl	6 816,66	
140017R	Osakkeet Nordea FDR, 12026 kpl	28 555,47	
140019R	Osakkeet Alma media 8kpl	23,55	
140020R	Osakkeet Kansatieteellinen filmi, 10 kpl	0,00	
1420R	Jäsenosuudet/Metsäliitto, 1350 kpl	<u>5 850,00</u>	41 245,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
SAAMISET			
1740R	Jäsenmaksusaamiset		
	Eri henkilöt, v. 2011-2013 jäsenmaksuja	<u>2 085,00</u>	2 085,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET			
1930R	Käteiskassa	118,10	
1950R	Nordea käyttötili	53 882,86	
1960R	Nordea kasvutili	48 191,91	102 192,87
Vastaavaa yhteensä			<u><u>145 590,83</u></u>